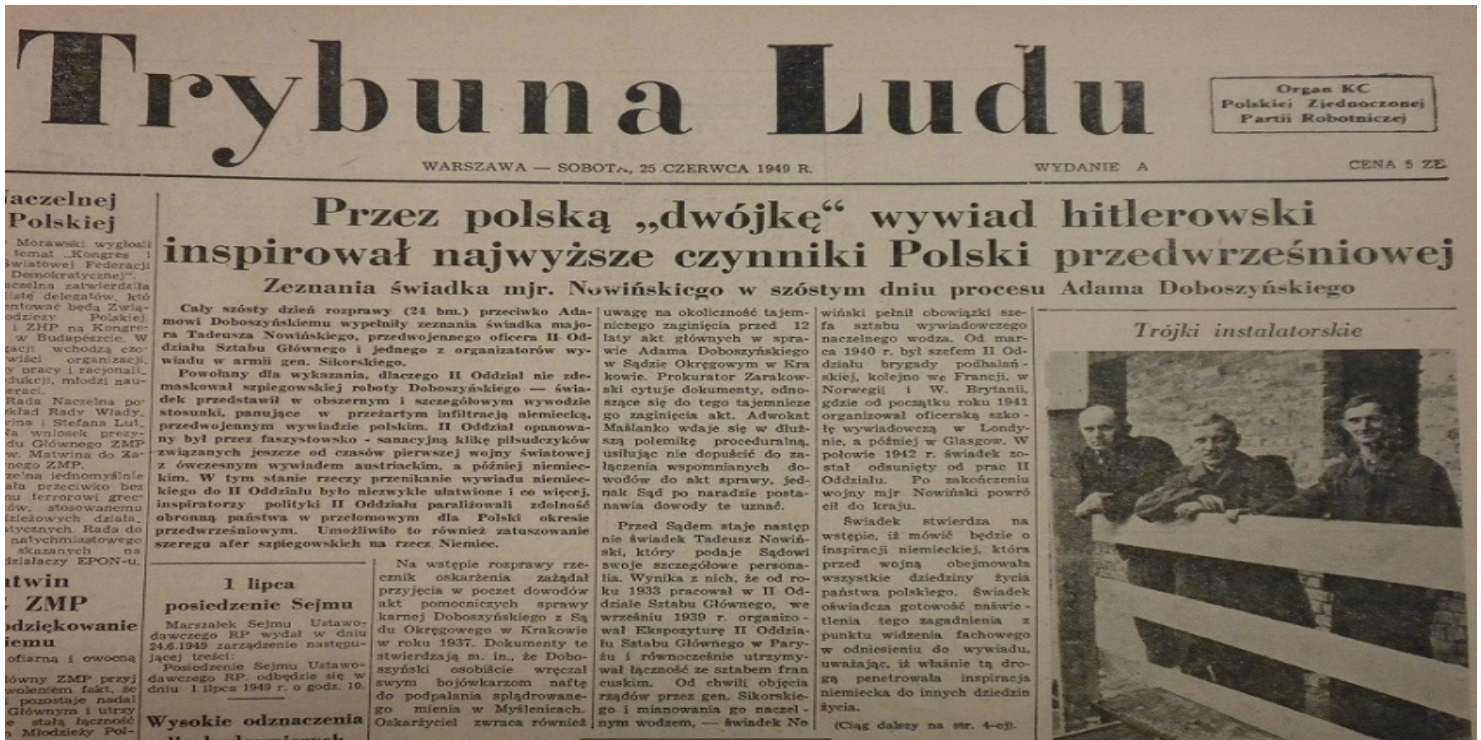

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/102042,Proces-ktory-pobil-rekordy-komunistycznego-zaklamania.html>

„Trybuna Ludu”, 25 VI 1949 r. (zbiory Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy)

ARTYKUŁ

„Proces, który pobił rekordy komunistycznego zakłamania”

OKRES HISTORYCZNY

(1948-1956) Stalinizm w Polsce

Autor: PAWEŁ TOMASIK 12.07.2023

Przewód sądowy, który w lipcu 1949 r. zakończył się skazaniem Adama Doboszyńskiego na śmierć, oparty został o wymuszone zeznania oraz absurdalne – nawet jak na standardy komunistycznej propagandy – tezy.

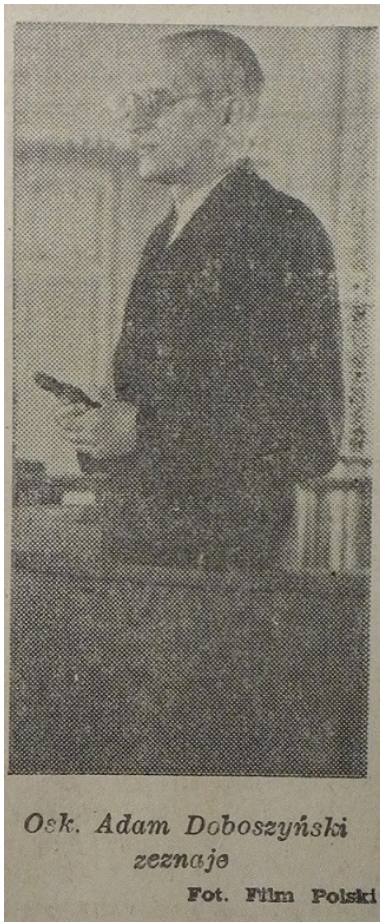
Stanowił też jeden z najsłynniejszych procesów pokazowych epoki, jasno wyznaczając standardy w komunistycznym sądownictwie.

Po dwunastodniowej rozprawie, Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie ogłosił wyrok w procesie publicysty, działacza politycznego, ideologa ruchu narodowego, inż. Adama Doboszyńskiego.

Kluczową rolę odegrały zeznania, z których wynikało, że „wywiad hitlerowski inspirował najwyższe czynniki przedwrześniowej Polski”.

Sąd orzekł, iż od lutego 1933 r. do maja 1945 r. pełnił on funkcję agenta inspiracyjnego niemieckiego wywiadu, a w okresie od 9 maja 1945 r. do 3 lipca 1947 r. działał w interesie i na rzecz kół imperialistycznych, a w szczególności amerykańskiego wywiadu oraz związanych z nimi polskich faszystowskich ugrupowań emigracyjnych, i skazał go na karę śmierci. Wyrok wykonano 29 sierpnia 1949 r.

Zarzuty te nie miały nic wspólnego z rzeczywistością. Zostały sformułowane na podstawie wyjaśnień złożonych przez Doboszyńskiego w trakcie trwającego blisko dwa lata śledztwa. Podczas rozprawy wielokrotnie i konsekwentnie im zaprzeczał wyjaśniając, że do samooskarżenia zmuszono go torturami.

Adam Doboszyński w trakcie składania wyjaśnień. Fotografia opublikowana w: „Trybuna Ludu”, 21 VI 1949 r. (zbiory Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy)

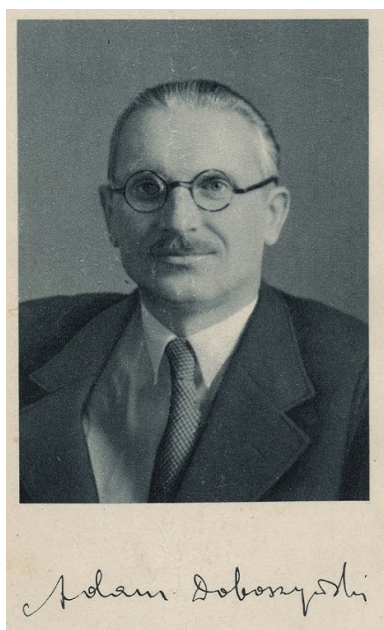
„Proces warstw skazanych na śmierć przez historię”

Był to jeden z najgłośniejszych procesów pokazowych w powojennej Polsce. Prokurator płk Stanisław Zarakowski w swej mowie oskarżycielskiej stwierdził, że był to:

„proces historyczny”, „pierwszy w dziejach Polski proces, który ujawnił część prawdy o ostatnich dziesięcioleciach naszych dziejów”, „proces warstw skazanych na śmierć przez historię”.

Sięgając do kłamstw i oszczerstw, w procesie Adama Doboszyńskiego oskarżano ruch narodowy, sanację, Polskę niepodległą, Armię Krajową i polski wywiad.

Kluczową rolę w realizacji „historiozoficznych” założeń procesu odegrały, wymuszone przez funkcjonariuszy MBP, „rewelacyjne” zeznania trzech świadków, niemających nic wspólnego z prowadzoną przez Doboszyńskiego działalnością (Tadeusza Nowińskiego, Stanisława Mierzeńskiego, Witolda Pajora), z których wynikało, że „wywiad hitlerowski inspirował najwyższe czynniki przedwrześniowej Polski”, dowództwo AK zaś „współpracowało z Niemcami na płaszczyźnie walki przeciwko PPR” oraz „uzgadniało wybuch Powstania Warszawskiego z Niemcami”.

Portret Adama Doboszyńskiego z III wydania pracy pt. „Gospodarka narodowa”, opublikowanej w 1937 r. (zbiory Biblioteki Narodowej)

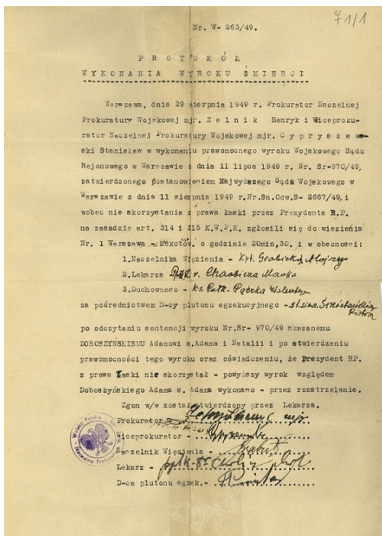

„Trybuna Ludu”, 29 VI 1949 r.
(zbiory Biblioteki Publicznej m.st.
Warszawy)

Sięgając do kłamstw i oszczerstw, w procesie Adama Doboszyńskiego oskarżano ruch narodowy, sanację, Polskę niepodległą, Armię Krajową i polski wywiad. Nie brakowało rozmaitych insynuacji pod adresem Kościoła. Olbrzymi rozgłos procesowi nadała ówczesna propaganda, odślawiając „bagny szpiegostwa i zdrady”, demaskując „zdradzieckie oblicze reakcji polskiej”, obrzucając wyzwiskami oskarżonego. Emigracyjny „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza” określił omawiane wydarzenie mianem

„procesu, który pobił rekordy komunistycznego zakłamania”.

Protokół wykonania wyroku
śmierci na **Adamie Doboszyńskim**.
Warszawa, 29 VIII 1949 r. (z
zasobu IPN)

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ